

۲- تقسیم کار چگونه به وجود آمد؟

۳- در زمان های گذشته داد و ستد چگونه به وجود آمد؟

درس نخستین شهرها چگونه به وجود آمدند؟

در درس گذشته، خواندید که (با شروع کار کشاورزی، انسان ها به تدریج زندگی یکجانشینی را آغاز کردند و به این ترتیب، اولین روستاها به وجود آمدند) کشاورزی تغییر بزرگی در زندگی انسان ایجاد کرد. با رواج کار کشاورزی، مواد غذایی به اندازه ی کافی تولید و حتی ذخیره می شد. در نتیجه، دیگر همه ی افراد مجبور به کار کشاورزی نبودند. پس عده ای از مردم به کارهای دیگر مثل ساختن ابزارهای کشاورزی و قایق و نیز داد و ستد مشغول شدند. در نتیجه، تقسیم کار به وجود آمد. (در آن زمان، داد و ستد به صورت مبادله ی کالا با کالا بود) برای مثال، اگر کشاورزی بیشتر از مصرف خود و خانواده اش گندم داشت، مقداری از آن را به کسی که ابزارهای کشاورزی می ساخت یا ظرف های سفالی تولید می کرد، می داد و وسیله ای را که به آن نیاز داشت، می گرفت. ۴

۴- مبادله ی کالا با کالا را توضیح دهید با مثال

○ فعالیت

به نظر شما داد و ستد به صورت مبادله ی کالا با کالا چه مشکلاتی را به وجود آورد؟ بعدها برای حل این مشکلات چه وسایلی اختراع شد؟ گاهی کالاها را با هم مبادله می شد

۵) ارزش مساوی و یکسان نداشته اند. (با گذشت زمان، جمعیت بعضی از روستاهای کنار رودها بیشتر شد و این روستاها به شهر تبدیل شدند)

۶) اولین شهرها در کنار رودهای براب به وجود آمدند.

۵-۳۶- اولین شهرها چگونه به وجود آمد؟

۶- اولین شهرها در کجا به وجود آمدند؟

۷- درمسن درس

۹- فرمانروایان چرا قانون را به وجود آوردند؟

۱۰- چرا خط به وجود آمد؟

۷) با پیدایش شهرهای بزرگ، کم کم تمدن‌های بزرگ به وجود آمدند. این شهرها ویژگی‌هایی داشتند. این ویژگی‌ها را در تصویر زیر مشاهده می‌کنید.

۸) اداره‌ی این سرزمین‌ها، به عهده‌ی فرمانروایان بود. (فرمانروایان برای برقراری نظم در سرزمین خود و اداره‌ی شهرها و روستاها قانون‌هایی وضع می‌کردند.)

۹) برخی از فرمانروایان به سرزمین‌های دیگر حمله و آنها را تصرف می‌کردند تا قلمرو حکومتشان وسیع‌تر شود. (روتق داد و ستد و نیاز انسان به نوشتن قراردادها و نگه‌داشتن بعضی اطلاعات، زمینه را برای اختراع خط فراهم کرد.) (اختراع خط در پیدایش تمدن‌ها نقش بسیار مهمی داشته است.)

سب

۱۱- اختراع خط در پیدایش به سبب چیست؟

ویژگی‌های تمدن

The infographic illustrates various features of civilization, each enclosed in a green circular frame:

- خط** (Writing): An illustration of a bearded man writing on a tablet.
- حکومت و فرمانروا** (Government and Ruler): An illustration of a golden crown.
- آثار هنری** (Artifacts): An illustration of a bronze chalice.
- داد و ستد** (Trade): An illustration of two people exchanging goods, with a double-headed arrow between them.
- تمدن** (Civilization): An illustration of a city with a ziggurat and a ramp.
- تقسیم کار و مهارت در کارها** (Division of labor and skills): An illustration of three people working together on a task.
- عقاید مذهبی** (Religious beliefs): An illustration of a ziggurat.
- قانون و مقررات** (Laws and regulations): An illustration of a rolled-up scroll.

۳۷

۱۲- ویژگی‌های تمدن (شهرهای بزرگ) چه بود؟ تصویر را

۱۳- بین النهرین کجاست؟ سرزمینی که بین دو رود دجله و فرات قرار دارد.

به نقشه‌ی زیر توجه کنید. روی این نقشه تمدن‌هایی را مشاهده می‌کنید. همزمان با پیدایش تمدن‌های باستانی در ایران، در سرزمین بین‌النهرین (بین دو رود دجله و فرات) نیز تمدن‌هایی پدید آمدند.

راشنا
 تمدن‌های باستانی
 رود

○ فعالیت جِرفَت - سُهرسوخَه - ایلام - آسور

- ۱- چند تمدن از روی نقشه نام ببرید.
- ۲- این تمدن‌ها در کنار کدام رودها پدید آمده‌اند؟
- ۳- دو تمدن باستانی را که در گذشته‌های دور در ایران پدید آمدند و از بین رفتند، نام ببرید.

تمدن ایلام - تمدن سُهرسوخَه

ایلام در کنار رود کارون - سُهرسوخَه در کنار رود هیرمند

۱۴- تمدن ایلام در کدام ناحیه‌ی امروزی به وجود آمد؟

۱۵- پایتخت ایلامی ها کجا بود؟

تمدن ایلام ۱۶- مردم ایلام به چه کاری می‌مشغول بودند؟

کشور ما محلّ پیدایش تمدن‌های گوناگونی بوده است. بیایید با یکی از این تمدن‌ها آشنا شویم.

۱۴) تمدن ایلام حدود چهار تا پنج هزار سال پیش در ناحیه‌ای که امروز خوزستان نام دارد، پدید آمد.

۱۵) یکی از پادشاهان ایلامی، شهر شوش را پایتخت قرار داد و این شهر به شهری بزرگ و آباد تبدیل شد. شهری که مزارع وسیع کشاورزی در اطراف آن و بازارهای بزرگی در داخل آن وجود داشته است.

۱۶) مردم ایلام به کشاورزی، دامداری، فلزکاری، سفالگری، نجاری، مجسمه‌سازی، تجارت و... مشغول بودند.

این تصویر سر باقیمانده از یک برج ایلامی از جنس برنز است.

۱۷- پرستش گاه معروف ایلامی ها چه نام داشت؟

در سرزمین ایلام پرستش گاه‌های (معابد) بزرگی ساخته شده بود که مردم در آنجا خدایان ایلامی را عبادت می‌کردند. در آن دوره پرستش گاه‌ها را به صورت بناهایی عظیم در مکان‌های بلند می‌ساختند. پرستش گاه مشهور و عظیم چغازنبیل یکی از این بناهاست که امروزه می‌توان باقی مانده‌ی آن را در نزدیکی شهر شوش دید.

گردشگران در حال بازدید از معبد چغازنبیل که از دوره‌ی تمدن ایلام به جا مانده است. (استان خوزستان)

۳۹

۱۸- پرستش گاه‌های عظیم و مشهور از دوره‌ی ایلامی

باقی مانده است.

- ۱۹- ایلامی ها از چه خطی استفاده می کردند؟
- ۲۰- ایلامی ها پیش از خط میخی از کدام خط استفاده می کردند؟

بخشی از دیوار جغاز نیل که روی آجرهای آن خط ایلامی ها دیده می شود.

- ۱۹) از لوح های گلی به جا مانده از آن روزگار می توان بی برد که ایلامی ها از خط میخی استفاده می کرده اند.
- ۲۰) البته پیش از اختراع خط میخی، ایلامی ها از خط تصویری استفاده می کردند (در خط تصویری، برای نوشتن هر چیز شکل آن را می کشیدند).

۲۱- خط تصویری چگونه بود؟

خط تصویری

- فعالیت**
- ۱- روی نقشه نام رودی را که تمدن ایلام در کنار آن به وجود آمده است، پیدا کنید. **رود کارون**
 - ۲- تمدن ایلام در محدوده ای کدام استان امروزی ایران پدید آمده بود؟ **خوزستان**
 - ۳- آیا تمدن ایلام ویژگی هایی را که در شکل صفحه ی ۳۷ آمده، داشته است؟ این ویژگی ها را بیان کنید.

۴۰

به صفحه ۳۷ مراجعه کنید